

data. (Mire e sorok megjelennek, már a bécsi Burgszínház tagja Blaser.) Kurt Horwitz Mephistója a *Népkönyv* ördögére emlékeztető, sántikáló, humoros, tiszta vörösbe öltözött figura, aki azonban itt-ott *démonikus* vonásokat is élesen kirajzol, sőt a bukott angyal melancholiáját is megcsillogtatja. Nyilvánvaló, hogy Seydelmann, Lewinsky és Kainz Mephisto-felfogásának szintézisére törekedett. Käthe Gold Gretchenjét úgy jellemezhetem legjobban, hogy: *Bergneres* . . . Mindenki ismeri a filmről ezt a szuggesztív, nagy német színésznőt.

Az ő játéktípusa tükröződik Gold infantilis-erotikus, kétségkívül modern Gretchen alakításában.

Részletesebb játékelemzésnek nincsen értelme, ha az olvasó maga nem ismeri az analizált előadást, amely azonban talán nincsen minden tanulás nélkül — számunkra: példát mutat klasszikusaink szívvel-lélekkel való ápolására és bizonyítja, hogy fantáziagazdag rendezéssel, lelkes színészi akarattal a legszínyszerűlenebb és legporosabb drámát is tapsos sikerré lehet tenni.

Németh Antal.

Képzőművészet.

Naptár szerint a kiállítószezón dekánál tartunk, amit az események nem látszanak igazolni. Manapság az erkölcsi siker nem jár az anyagival karöltve, sőt olykor megtörténik, hogy a festő vagy szobrász, ki évekig készülődik gyűjteményes kiállítására, egyetlen egy alkotásán sem tud túladni. Érthető hát, hogy újabban nem annyira a szalónok tulajdonosai és vezetői idegenkednek a vernissage-ok rendezésétől, mint maguk a festők, kik szeretnék kibőjtölni a sanyarú hónapokat s jobb időkben lépni a közönség elé. Úgy hírlik, lasszóval kell fogni a művészeket, bár a kiállítások változatlanul látogatottak — csak a «megvették» feliratú lapocska ritka, mint a fehér holló.

Ernst-múzeum.

Az Ernst-múzeum termeiben *Patkó* Károly festő gyűjteményes kiállítása nyílt meg. Patkó azok közé a művészek közé tartozik, kik legutóbb állami ösztöndíjjal hosszú időt töltöttek Rómában, amely idő fejlődésükre elhatározó hatással volt. Azelőtt nagy formai kultúrája ellenére sem tudott elszabadulni a háborúutáni évek kissé uniformizált stílusától, sőt a reneszánszra emlékeztető kompozíciók ele-

mek nagyobb részt kértek ábrázolási módjában, mint a többiekében, akikkel együtt haladt. A római tanulmányok megszabadították őt ezektől a súlyos hagyományoktól: éppen fordítottja történt annak, mint amit gondolna az ember. A klasszikus formai problémákkal vívódó festőt a klasszikus művészet városa nemhogy még jobban belezavarta volna ezirányú törekvéseibe, hanem megszabadította tőlük. Ebben legnagyobb szerepe az olasz tájnak volt, élénk, derűs színeinek, ragyogóan tiszta levegőjének, harsogó fényeffektusainak. Patkó az örök városban áttért a temperafestésre, erre a könnyed és kevésbé röghöz kötött technikára. Súlyos árnyékai eltűntek s velük együtt eltűntek a szigorú szerkezetek is. Tisztán és értelmesen rajzol, ez műveinek legnagyobb értéke. Kompozícióiban újabban a lazább megoldások felé fordult, ami előnyére válik. Kiállítása kétségkívül a szezon egyik eseménye, a művész szempontjából pedig igen nagy fejlődésről tanuskodik.

Tamás-galéria.

Az elmúlt hónapban két kiállítás került a Tamás-galériában a közönség elé. Az egyiken *Bornemissza* Géza,

Perlrott-Csaba Vilmos festők és *Medgyessy* Ferenc szobrász szerepelt, a másikon két művésznő, *Járitz* Józsa és *Schaar* Erzsébet.

Bornemissza Géza impresszionista-látású művész, kit a legújabb törekvések szele is érintett. Alkotásai nem nagygényűek, de mindig frissek és artisztikusak. *Perlrott-Csaba* vele szemben sokféle hatás alatt áll, ahány kiállítása van, annyiféle stílussal lép elő. Legújabb művei tűznek és víznek, *Matis* enak és *Pechstein*nek impulzusait együttesen dolgozzák fel. Képezhető, hogy ezek a heterogén eredők mily szerencsétlen kísérletekre adnak alkalmat.

Járitz Józsa festményei a legújabb francia piktúra egy csoportjának jegyében fogantak. Formarendszere a le-

hetőség határáig leegyszerűsödött, a képek síkszerűvé váltak, erejük a kontúrban és a halk színezésben rejlik.

A két kiállítás legnagyobb értéke *Medgyessy* Ferenc volt, kinek művei a mai magyar szobrászat legkiválóbb alkotásai közé tartoznak. Valóban plasztikuslátású művész, ki nagy tömbökkel dolgozik s szem előtt tartja a statika örök törvényeit. Újabb művei közül kiválik az ősmagyar harcost ábrázoló lovasszobra — mennyivel szobrászibb és meggyőzőbb ez a munka, mint az úgynevezett emlékműszobrászat azonostémájú, kellemetlenül patétikus megoldásai — s néhány drapériás nőalak. *Schaar* Erzsébet szobrain egyelőre erősen érezni az anyaggal való küzködést.

Genthon István.

Zene.

Talán sohasem volt még olyan sűrű idegen karmesterjárás a fővárosban, mint amióta a Budapesti Hangversenyzenekar vezetősége felfedezte, hogy ez a mód ma a legegyszerűbb a változatosság követelményének megoldására. Német, osztrák, olasz stb. karmesterek gyors egymásutánban, egyik hétről a másikra váltják fel egymást a zenekar vezetésében, hogy egyik próbával (többre alig jut idő) kihozzák belőle azt, ami egyéni véleményük szerint a legfontosabb. Kétségtelen, hogy jó idegen mesterektől sokat lehet tanulni, de ez a tanulás csak akkor igazán eredményes, ha emellett egy állandó vezető gondoskodik a zenekar egységes játéktílusának kifejlesztéséről. Ez az alap, amelyre azután kellő sikerrel építhetik vadidegen karmesterek a maguk zseniális vagy kevésbé zseniális stílusukat.

Tartsunk egy kis szemlét a legutóbbi karmestervendégek fölött. *Masimo Freccia* igen közepes kvalitásokat mutatott. Legfőbb érdeme, hogy újdonságokat hozott. Ravel *M. Daphnis*

és *Chloe c. suite*jét, *Castelnuovo-Tedesco* nyitányát és *Bartók* meghangszerelt Erdélyi táncait és magyar képeit. Utóbbi előadása olyan gyenge volt, hogy ebben az esetben a kritikus csak úgy bizonyíthatja be jóakarátát, ha elhallgatja további észrevételeit.

Ravel zenéjének szírványos, de kissé hideg csillogását, páratlan könnyedségű formakészségét már sokkal jobb interpretálásban élvezhettük. Kifinomult esztéta szellem árad itt felénk, mely minden érzelmi értéket agyonstilizál, hogy annál könnyebben fordulhasson folyton más és más benyomások felé. Jelen suite balett formában 1912-ben került bemutatásra. Zenekarának színessége a hangversenydobogón sem vesztett. Nem csoda, hogy *Debussy* után *Ravel* volt az, aki virtuóz, újszerű technikájával a legerősebben hatott az újabb francia zenére.

Castelnuovo-Tedesconak (szül. 1895) *Shakespeare Makrancos* hölgyéhez írt nyitánya nem keltett mélyebb benyomást. A meggyőződés hevét inkább